

Теодора **КИРОВА**

СЪНУВАНО

Сънувам небето и търся Те
в престоли от слава издигнати.
Реки на живота – преплувам ги,
да стигна до Теб Неизвестния.

Сънувам небето и търся Те.
Копнея да хвана ръката Ти.
Усмивка от Бога на живите
да скрия дълбоко в душата си.

Сънувам небето и търся Те.
Подарък за Тебе са дните ми.
С очи на слепеца жадувам Те.
Утро. И в мене откривам Те.

НЕКА ЗАЕДНО С ТЕБЕ, ЛЮБОВ

да прегърнем старицата,
да подхвърлим петак на просяка,
да излеем песен в душата на лошия,
да посеем цветя пред вратата на гневния,
да полюлеем сирачето в люлка.

Нека заедно с Тебе, Любов
да сдобрим двама скарани,
да прошепнем „обичам те“ на тоз,
който мрази.
Да хвърлим въже на удавника,
да похапнем със скитника,
да простим на предателя.

Нека заедно с Тебе, Любов
да целунем мерзавеца,
да поплачем със скръбния,
да обуем нозете на босия,
да сложим пръстен на недостойния,
да утъпчем път за безпътния.
Само заедно с Тебе, Любов!

МАСЛИНИ С ХЛЯБ

закусвай с Царя,
че времето е свещ – догаря.

Бъди вода излята в шепи,
с която да проглеждат слепи.

Във нива мъртва сей надежда,
че в нея всеки да се вглежда.

Щом сивото почука на сърцето
запей! Родена си в небето!

Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://www.slovo.bg/

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

Искри в Искрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година II, брой 25, ОКТОМВРИ, 2021 г.

СВ. ПЕТКА – Параскева Търновска

„Ти, достославна света Петко, като си възлюбила пустинния и безшумен живот, усърдно си тръгнала след своя младоженец Христа“[1]

Наречена е още **„българска“,** защото в житията на светиите пише, че родителите ѝ били българи – заможни и известни.

Тя се родила в градеца Епиват, находящ се в Тракия, през 11 в. Под грижите на майка си, св. Петка се възпитавала в къщи. В храма тя чула Христовите слова *„Ако някой иска да върви след Мене, да се отрече от себе си…“* (Лука 9:23). На излизане от църквата тя изведнъж дала дрехата си на един бедняк, а взела неговите дрипи! Родителите ѝ я смъмрили за тази постъпка, все още неосъзнавайки, че евангелските слова са пронизали душата ѝ. От този момент нататък нейното сърце горяло от любов към Бога. Случката с дрехите се повтаряла непрекъснато, а когато родителите ѝ я мъмрели постоянно, тя им казвала, че иначе не може да живее.

В това време братът на св. Петка изучавайки Свещеното Писание решил да приеме монашество. Получавайки благословение за това от своите родители, той възраствал в духовния живот. Починал в дълбока старост като епископ и се удостоил с венеца на светостта.

Св. Петка напълно се разделила със света след смъртта на своите родители. Повечето сведения за живота ѝ са събрани от светогореца Никодим. Той разказва, че след кратко пътуване из светите места на Цариград тя се заселила край един усамотен храм, посветен на Покрова Богородичен.

Продължава на стр. 2

1. Из тропара на св. Петка.

Чуден е животът на преподобната наша майка Параскева, по-късно станала известна и почитана светица по целия свят, а особено на Балканския полуостров. След нейната блажена кончина Бог я прославил с нечувана слава, тъй като през земния си живот тя не била известна никому. И това било така по нейното желание – да живее най-скромния и тих живот. Затова ние до днес тачим смирението като най-достойната добродетел и най-великото дело на земята.

Не след дълго тя се отправила за Палестина, където се поклонила на светите места и се заселила в Йорданската пустиня. Преданието разказва, че там тя прекарала в подвизите на пустинния живот. Навсякъде, където се пише за нея, твърдят, че се хранела само с растения и то след залез слънце. Никакви изкушения не могли да я отделят от Вишния, когото тя имала за свое прибежище. Така тя прекарала целия си живот. Постоянно пребивавала в молитва. Именно тогава ѝ се явил ангел, който я известил за близката ѝ кончина и ѝ наредил да се върне в родния си град.

Когато пристигнала в родния си град Епиват тя не заварила жив никой от родните си. Заселила се близо до храма „Св. Апостоли“, където пребивавала в постоянна молитва. Минали две години и веднъж, когато усамотена се молела, предала Богу дух.

Благочестиви християни погребали тялото ѝ вън от града, мислейки я за чужденка. Никой не я познал, а и тя не казала на никого откъде е.

От този момент Бог прославил своята предана девица. Съвсем скоро открили тялото ѝ, а тлението не се било докосвало до него. Преподобната се явила на мнозина, а чудесата, които ставали в храма, дето положили нетленното ѝ тяло, потекли като река. Слепи проглеждали, хроми прохождали, тежко болни напълно се изцерявали.

Два века по-късно започнали пътешествията на нейните мощи. Тогава пределите на Цариград били под властта на папистите-кръстоносци.

Българският цар Иван Асен освободил светите мощи на преподобна Параскева от нечистата власт на франките, които преперели от него. В Търново бил построен храм в нейна чест, който да приюти мощите ѝ. Така те били пренесени в Търново в 1238 г. и положени в едноименния храм.

Когато султан Баязид превзел Търново всички светини били разграбени. Тогава влашкият владетел успял да изнесе мощите на преподобната, облечени

в дрипи. Три години те пребивавали във Видин - до 1396 г., когато заедно със Влахия той също паднал под османска власт.

Сръбската княгиня Милица (чиято дъщеря става съпруга на султан Баязид), измолила от султана мощите на св. Петка и те били пренесени в Сърбия.

Чак през 1641 г. при румънския владетеля Василий Лупул благоговейно ги пренесли в гр. Яш, (Румъния). Най-напред те били положени в манастира „Св.

Три Светители“, а по-късно – в Яшката катедрала „Сретение Господне“, където те почиват и до днес.

Паметта на св. Параскева ***(14 октомври)*** се чества и почита особено благоговейно в цяла Румъния, но най-вече в България, където голяма част от храмовете и манастирите са посветени именно на нея.

Ако не бяха черните векове на Османското робство, нетленните ѝ мощи щяха и днес да почиват в нейния храм в Търново.

„Като видя благочестивият Йоан Асен, цар Търновски, нетленните твои мощи и като чу колко обилни изцеления и чудеса източват те, възжела ги като многоценно богатство, пренесе ги на българска земя и се възрадва всесърдечно. И ние те почитаме като преобилен източник на Божията благодат, изпратен свише нам, пеейки на Всеподателя на благата небесни и земни: Алилуия!

Радвай се, покровителко на българската земя!“

(Из акатиста на св. Параскева-Петка) †

Андрей ***ВИДЕНОВ***

БАБИНА ЛЕТНИЦА

Разказ

Нищо не е останало там, където са се издигали кулите на древната твърдина, съградена високо над Клисурата, за да варди един от пътищата към Мизия. Оцелели са само късове хоросан, разпилени тук-таме между камъните, и смътното предание за гибелта на последните ѝ защитници.

По-нататък във валога е изворът Бабина летница. Преди години, когато още не бе изсечена гората, край него пладнуваха стада. И пастирите, налягали под хладните букови сенки, дялкаха дебелите си криваци и разказваха оная прастара легенда за бабичката, която летувала тук с козите си. Разказваха я различно и всеки държеше на своето, та понякога се стигаше до кавга.

Според церовци, бабичката била от Добърчин, а според добърчинци – от Церово. Никой не ставаше каил да се родее с нея, защото тя издала на турците откъде пият вода защитниците на Грохотенската крепост и ги погубила.

Един заселец пък разказваше, че тази бабичка не била тукашна, а гъркиня, но не могла да говори, та никой не знаел откъде и защо дошла по тия места. Чували я само да се кикоти, а понякога да вие като куче. През зимата се криела в пещерите край реката, а щом пукнела пролетта, подбирала козите нагоре към валога и не ги връщала чак до сняг.

За останалото – и церовци, и добърчинци, че дори и заселецът, разказваха еднакво, както го бяха чули от бащи и деди. Разказваха всяко пладне от пролет до есен, а младите ловяха думите им и никому не омръзваше да слуша, въпреки, че знаеха като на книга кое как се бе случило..

Светослав Драгота, военачалник на Грохотенската крепост, стоял на най-високата кула и с мрачен поглед опипвал лъскавата снага на Искъра, легнала като огромна змия в дъното на Клисурата. В подножието на върха, точно там, където реката прави голям завой, за да поеме своя дълъг път на север към Дунава, се белеели шатрите на турския лагер. По ливадите пасели разпуснати коне, димели огньове. Али бей, като разбрал, че не може със сила да превземе недостъпната крепост, решил да чака докато гладът и жаждата сломят силата на нейните бранители.

Тежка въздишка се изтръгнала от обкованите във желязо гърди на войводата и силната му ръка се отпуснала. Преди три дни бил изяден и последният дръглив кон. Само водата не свършвала. Весело шумоляла в каменните корита и никой не знаел откъде точно извира и през къде минават тръбите, по които идела в твърдината. Тези, които вдигнали тук първите бойници, отнесли със себе си тайната на нейния извор и тя от незапомнени времена все така волно се плискала, без да се интересува кои я пият и чия кръв измива от плочите, на траки, на римляни или на византийци.

Вятърът повял от към усоето и донесъл далечен звън на хлопатари. Той едва се долавял в песента на шумящата гора, но войводата го усетил и радостна усмивка трепнала на помръкналото му лице. По отсрещния склон пъплело стадо кози, а край извора във валога се суетяла дрипава бабичка и вадела корените на прецъфтелите иглики. Крепостта се съживила, хората започнали да се трупат на стената, а в очите им пламнала надежда.

Когато на залез слънце бабичката започнала да върти рошавата си глава, за да види къде е стадото, от устата ѝ се изтръгнал зловещ вик и ехото му обходило безбройните долища на Клисурата. Козите били слезли към твърдината и неколцина войници на Светослав Драгота ги вкарали през затулената в шумака порта. Постояла така някое време после взела да се свлича надолу към реката и по мръкнало двама аскери я въвели в шатрата на Али бей.

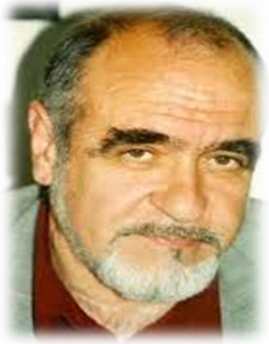
Турчинът се сепнал от грозотата и дрипите на бабичката и поискал да я изгони, но тя размахвала сухите си ръце, сочела към Грохотенската крепост, после към валога, хващала полата на атлазената му дреха и го дърпала навън. Али бей се спогледал с подчинените си, разменил с тях няколко думи и тръгнал.

Месецът сипел позлата над притихналото край валога усое, а лекият полъх на вятъра носел откъм крепостта дъх на печено месо и пламъците на запалени факли огрявали зъбчатите бойници. Тайфата на Али бей се спряла на поляната, а бабичката се спуснала към един голям камък и взела да свлича увития по него брашлян. Турците го отместили и отдолу заклокочила вода.

– Аллах! – протегнал ръце към небето Али бей. – Велика е твоята милост!

Той се изправил полека, подушил като хртъка въздуха, развил копринения си пояс и извадил грижливо скътана кесия, пълна със силна отрова. А долу, в каменното дере на Клисурата, шумяла реката, поела своя дълъг път на север, и разказвала за мъката на окървавената българска земя…

Крепостта посрещнала първите лъчи на слънцето мъртва. Край загасналите огнища лежали безжизнени смелите войници на Светослав Драгота и стискали в студените си ръце тежките мечове. До главите им били поникнали безброй жълти цветя и греели като нападали звезди. Те били толкова ярки, че нашествениците не посмели да нагазят в тях и оставили мъртвите на орлите, а крепостта – в ръцете на времето. †

Лозан ***ТАКЕВ***

СБОГУВАНЕ С ЛЯТОТО

Отлита лятото.
И птиците летят
в посоката към своите страни.
Вълните плачат.
Тук денят
избрал е свои географски ширини.

Отлита лятото.
С последните лъчи
изгаря спомена по пясъка горещ,
оставил памет в мокрите очи,
в които няма как сълзите си да
спреш…

Сбогуваме се.
Тихо. Мълчешком.
И радостта се гушва някъде и в нас.
Отлитат птиците.
Не е тук техен дом.
Но кой над полета им
днес би имал власт?!

Отлита лятото и птиците така
ще ни помахат
пак съчувствено с крилца.
Помахайте им от брега сега с ръка.
И запазете полет в своите сърца.

И ние ще си идем всъщност с тях.
Море, море,
какво ще е след нас без нас!
От зимата, знам, теб не те е страх.
Защо ли не остана с теб и аз!

Валентина ***ЙОТОВА***

КУЧЕШКА ПЕСЕН

Понякога сънувам пролетта –
с едва наболи стръкчета иглика.
Забравил съм на колко съм лета.
Не чувам вече. Ти ли ме извика?

Сега съм уморен и ми се спи.
Оставаш ли – да поиграем после?
Бог пална свещ в смълчаните липи
с най-нежния и ароматен восък.

Различен си от всички и си мил,
не ме подритна, като се умилквах,
погали ме с ръка и ме зави
със чистата си беличка престилка.

Разказвал бих ти много за гласа
и думите, с които съм прогонван.
Не знам защо ужили ме оса
и ставам някак тих и безтегловен.

Привиждат ми се толкова лица,
от спомените почвам да се шашкам.
Преследван съм от глутница деца,
раняван съм със бренеке и шашка.

Но пак обичам тоя свят жесток,
макар и любовта да не усещам.
Щом мен ме има в тъжния живот,
навярно някой наумил е нещо.

Благодаря за всичко. Лека нощ.
Не закъсняват звездните експреси.
Лети ли сякаш вехтият ми кош?
Оставям те с добро. Дай лапа.

Рекси.

Александър ***ВУТИМСКИ***

РАВНИНА

Под тъмното небе на есента
в безкрайната и пуста равнина,
със черни клони, без листа,
самотни грохват старите дървета.
Тук има мрак. Тук има тишина.

Над хоризонтите прелитат само
врани.
Надолу
по есенните пътища, из голата
и суха равнина, безмълвно,
с въздишки тръгват старите мъгли.

О, тази тежка старост на дърветата,
на равнината,на мъглите в есента!
Из сухите листа не шумоли
тревожна стъпка на човек,
нито на звяр.
Аз тука виждам само самотата си
и този мрак, и тази пустота,
срещу които вятърът напразно се
бунтува.

Във мен се ражда топлият копнеж
за хората в града и за шума им.
Аз ще се върна там преди снега,
преди безкрайността да стане бяла.

Аз ще се върна там и никога
не ще си спомня за самотните
дървета,
за есента, за враните,
за старостта на тази равнина...

Листата само надалеч шумят.
И над притихналия път
минава бавно есента.

Ген. Георги ***ПЕТРОВ***

ИЗЛОЖБА, ФИЛМ И СБОРНИК ЗА РИБАРСКАТА ОБЩНОСТ В ЛОМ

В Историческия музей в град Лом, в разгара на лятото, е открита постерна изложба **„Рибарите от Лом и Орсоя”.** Чрез фотоси и разкази тя представя знанията и придобитите във времето умения и практики на дунавските рибари. Предложените заглавия са: „Светът на дунавските рибари”, „Всекидневие”, „Околна среда”, „Риболов”, „Празници”, „Местна кухня”, „Места на памет” и „Нематериално културно наследство”.

На рибарска тема са и документалният филм **„Рибари и пейзажи”** и сборникът със записани устни разкази на местни любители на риболова, озаглавен **„Рибарската общност в Лом”.** Инициативата е по проект „Културно наследство на дунавските рибари” и Общността в Лом и Орсоя“ на сдружение „Европейски пространства 21" в партньорство с музеите в Русе и Лом с подкрепата на Програма „Културно наследство“, модул „Съхранение и популяризиране на културното наследство“ на Национален фонд „Култура“ 2020. Проектът е осъществен и с финансовата подкрепа на национален фонд „Култура”. По него са работили известни наши учени. Целта е да се запазят и популяризират традициите на рибарските общности в Лом и близките села, разположени на дунавския бряг.

Рибарите са част от пейзажа и живота на местното население. И днес, макар и по-малко на брой, те се срещат по пазарите и плажовете да продават пресния си улов. В крайдунавските селища рибарството е традиционен поминък от стотици години. Дори в Лом има улица „Рибарска”. Някога на нея е имало шест магазина за риба и е била рибното тържище в града.

За съжаление в наши дни рибата в реката значително е намаляла поради замърсяването на водата. Намаляват и рибарите, които използват за своя улов мрежи. Във времето обаче остават техните умения и познания, свързани с изплитането им, изработването на различни уреди за риболов и подмамване на рибата, поддръжка на лодки, знанията за движение на водата в различните подводни участъци, за нравите на животинските видове – риби, птици, бозайници и знанията за местните названия и празници. Всичко това е ценно нематериално културно наследство, което сме длъжни да съхраним и предадем на поколенията.

Рибарите са не само отлични познавачи на местата за риболов и къпане, но и майстори на рибена чорба. Не е тайна, че в нея трябва да има различна риба или, както те казват: „Нема лоша риба – готвач има неграмотен. От сичко се прави”.

Любопитни са и записаните спомени на рибари, отбелязани в изложбата. През 1928 г. „Сватба минава през леда и само там къде е била музиката и хорото се чупи ледът и са се удавили, а другите отстрани нищо им нема”. През 1943 г. четири са бомбардировките в Лом, по време на които бомбите се забиват във водата, и там остават. Замръзва Дунава през 1954-55 година и самолети са хвърляли бомби, за да се разбият ледените блокове.

Филмът **„Рибари и пейзажи”** е по сценарий и режисура на Цвета Ненова. На фона на красивите дунавските пейзажи зрителят с интерес проследява автентичните разкази на чичо Сашо от отнесеното от свлачище село Орсоя, на Цанко Павлов и Любо от Добридол и на журналиста Любомир Йорданов от Лом. Спомените връщат назад във времето, когато реката е пращяла от тонове разнообразна и вкусна риба. Преди години са съществували рибарски бригади и с риболов са се изхранвали много хора. Рибарството е опасен и тежък занаят, но веднъж захванеш ли се с него отказване няма или, както казва Цанко Павлов: „Влезе ли ти веднъж в главата, няма излизане.” Чичо Сашо споделя: „Рибата е болест, за нея доктор няма, отвътре все нещо те чопли” или „Един отива за кола, друг за жена или пари, а аз отидох лодка да си купя” отбелязва трети. Рибарите са не само смели и корави, но и хора свободолюбиви. Така, както се трудят мъжки, така умеят и да се веселят, пеят и попийват люта ракия. И още, те знаят, че в Дунава с непознати не се влиза. Трябва ти човек, на когото да имаш вяра. С реката шега не бива.

Автор на сборника „**Рибарската общност в Лом**” е проф. д-р Николай Ненов. Разказите в него са структурирани според различни тематични ядра и са резултат на теренно и етноложко проучване на рибарската общност в Лом и околността. Поместени са и преживяванията и спомените на 11 сладкодумни рибари и една рибарка. Те изграждат стройна картина на риболова в региона през последните 80 години.

„Много е важно да подчертаем, че рибарите са градски хора, те са част от града, независимо дали говорим за Тутракан, Свищов или Лом. Това са хората, които живеят в своите градове и за това, когато разгърнете дигиталния сборник с разкази на местни рибари, ще видите как историята тук започва отпреди Втората световна война."- казва проф. д-р Николай Ненов.

Изложбата, филмът и сборникът, посветени на рибарската общност, са прекрасна възможност повече хора да се запознаят с нейните традиции, бит и душевност и да се развие изследователският интерес към културното ѝ наследство. †

Свещ. Л. ***ЛАЗАРОВ***

ДО КУКУШ

Разказ по действителен случай

В края на двадесети век двама младежи пътуваха към бъдещото си училище. Беше септември. Автобусът им току-що премина границата на България и продължаваше на юг, в пределите на северна Гърция. През краткия си престой на КПП Промахон, те обмениха валута и отново се настаниха по местата си. Нямаха много багаж. Единият бе по-висок, с дълга кестенява коса. Носеше черен костюм от панамен жоржет. В автобуса, над главата му, стоеше черно елегантно куфарче, което бе закупил евтино от свой приятел. В него държеше документите си, сандвичи, вода и гръцко-български разговорник с кратък речник.

Спътникът му бе рус със сини очи, облечен в спортно-елегантен стил. Нямаше ръчен багаж и видимо се радваше на пътуването. Бяха тръгнали преди няколко часа, след уговорка със шофьора на автобуса да им спре на точно определено място, в точно определен град, през който той минаваше транзит.

След като бе извадил още в началото на пътуването разговорника, по-високият често го отваряше на различни страници и се взираше в предварително отбелязани изречения. Видно бе, че се опитваше да наизусти определени изрази, явно не знаеше езика. Говореха помежду си. Разговорите им бяха непринудени, не толкова сериозни, колкото разнообразни и весели. Автобусът не бе пълен, имаше много свободни места, а пътниците бяха предимно туристи с едноседмични и двуседмични визи. Само момчетата носеха паспорти с едногодишни визи с дипломатически статут. Затова порано митничарите ги питаха по каква работа влизат в страната; отговорът бе „отиваме да учим в Църковния лицей в Килкис“. Дори единият каза името на училището на гръцки. Върнаха им паспортите и им пожелаха приятен път.

Църковният лицей „Кирил и Методий“ в Килкис (стария български град Кукуш) беше

международно средно училище, в което учеха православни деца и възрастни от цял свят, както и гърци. Там имаше ученици от Румъния, Русия, Сърбия, Албания и България. Имаше православни негри от Уганда и други африкански страни. През последните години идваха дори и православни кубинци. За жалост това експериментално училище не просъществува дълго, от 1991-ва до 2009-та. Когато почина известният и многоуважаван Кукушки митрополит Апостолос Папаконстантину – основател и главен негов благодетел, то бе закрито. Докато функционираше, лицеят се радваше на добро име, на подкрепата на много влиятелни и богати хора, заедно със своя архипастир, надживели всеки етнофилетизъм.

Автобусът, в който пътуваха двете момчета от България спря на гърба на железопътната гара в Серес. Спътниците и водачът слязоха и се запътиха към товарния отсек. Този с костюма носеше черното куфарче. Младежите взеха багажа си – по един голям сак, пожелаха приятен път и довиждане на шофьора. Автобусът тръгна, някои от пасажерите им вдигнаха ръка от прозорците и те останаха сами на малкия площад, до кокетната гарова сграда. Постояха така известно време. По лицата им се четеше леко притеснение. Бързо се съвзеха, грабнаха багажа си и влязоха в чакалнята. Тя беше абсолютно празна, тиха и чиста. През прозорците от юг блестяха следобедните морави лъчи на есенното слънце и обагряха светлото помещение с пастелно-бежови стени в приятни топли нюанси. Размениха по няколко думи като гледаха в разговорника и смеейки се, използваха отсъствието на други пътници, за да упражнят някои фрази на езика, който видимо и двамата не владееха. Единият казваше на гръцки „моля, два билета до Килкис“, след което дори благодареше.

Времето напредваше, часът бе почти 18.00, когато малката чакалня започна да се пълни с хора, приветливи, усмихнати и много добре облечени. Повечето поздравиха младежите. Всички бяха с огледално лъснати обувки, все едно, че никъде по тези места нямаше кал. На гаровото гише се оформи опашка. Наредиха се и момчетата. Когато дойде техният ред този с костюма издекламира заучената фраза за билетите. Билетопродавачката му отвърна, нещо, което той въобще не разбра. Ужас! До днес никой не му беше говорил на чужд език, освен в часовете в училище, но сега беше изключително важно. Спътникът му също недоумяваше. Нямаше какво да се прави. Той повтори същата фраза, но като че ли по-настойчиво. Касиерката, явно разбра каква е работата, удари датите на два картонени билета и ги подаде на по-високото момче. Платиха, върнаха им ресто, след което направиха място на следващия от опашката.

Не стана както си го представяха, но все пак се сдобиха с билети. Излязоха от другата страна на гарата. Имаше много коловози. Последва ги и тълпата. Точно когато се чудеха до кой коловоз да застанат и в коя посока да се качат, се зададе дизелов локомотив с неголяма композиция от пътнически вагони. За тяхно учудване всички се запътиха към него, и когато влакът спря и отвори врати, отново всички, без изключение, започнаха да се качват. Носейки багажа си, качиха се и те. Влакът затвори автоматичните си врати и потегли.

И тук нямаше много пътници. Вагоните бяха чисти, а седалките с красиви цветни плюшени тапицерии. Вътре беше светло, топло и много приятно. Двамата се настаниха удобно. Имаше място и за багажа им. Отново отвориха разговорника. Зачетоха се в него, и не след дълго се осмелиха да поздравят един възрастен човек и да попитат: „Коя спирка е Килкис“. Чудо! Той отговори „тетарто“, което означаваше четвъртата. Те го разбраха и дори му благодариха. Само че влакът спря на първата спирка чак след един час. След още толкова спря отново. Момчетата не разбираха нищо. Коментираха помежду си въпроса защо пътуват вече толкова дълго. Дори извадиха карта и започнаха да я разглеждат притеснени и сериозни. След малко сякаш откриха нещо, което досега не знаеха и малко се успокоиха.

През това време влакът препускаше, но не за Килкис, а за българската граница, където щяха да му закачат вагоните, тръгнали сутринта от София и чак тогава щеше да поеме отново на юг, за да спре четвърти път в едно малко и безлюдно селце между Солун и Кукуш. През последния град релсовият път просто не минаваше.

Навън вече бе тъмно, наближаваше 22 часа. Момчетата посетиха тоалетната. Те никога досега не бяха виждали такава тоалетна. Всичко вътре блестеше от чистота. Носеше се аромат на непознат за тях парфюм. В следващите петнадесет минути това беше единствената тема на разговор. Те мислеха, че никой няма да им повярва, когато разкажат за този влак. Може би бяха прави. Не само влаковата тоалетна в Гърция в края на 20-ти век, след години цялото има пътуване щеше да предизвиква доста емоции и почуда.

Влакът спря за четвърти път. Това бе предизвестено от съобщителната уредба във вагоните. Те слязоха носейки багажа си, и както предполагаха, се озоваха в нищото. До тях имаше съвсем малка тъмна и необитаема гарова постройка и две красиви улични лампи. Светлината им озаряваше началото на необятно поле, изчезващо в сумрака. Беше красиво и тихо. В топлата есенна нощ пееха щурци.

С тях слезе жена, остави голямата си чанта на една пейка и грабна телефонната слушалка от стената на гарата. Момчетата чуха думата „такси“. Само след десетина минути таксито дойде. Мерцедес – чисто нова, жълта Е класа! Нямаше нужда от покана. Много преди жената да вземе чантата си, младежите скочиха в таксито. Шофьорът ги изгледа странно, но това въобще не ги смути. По-високият издекламира името на училището, което, от толкова повтаряне, бе научил наизуст и таксито тръгна. На свой ред спътницата им отново се запъти към телефона.

Пътуваха двайсетина минути с около 140 км. в час – скорост каквато бяха гледали само по филмите… После Мерцедесът започна да криволичи из малки улички с нови красиви сгради и шарени тротоари, по които се редуваха улични лампи с нарови дървета. Макар и изморени, българчетата гледаха с ококорени очи, невиждали досега нито подобни влакове, нито подобни коли, нито наровите дървета на Кукуш… Спряха пред семпла четириетажна сграда, която познаваха от снимките. Това беше тяхното училище. Платиха на таксито и взеха чантите си. Изкачиха широките стъпала и позвъниха. Стълбищното осветление се запали. Излезе

млад човек, поздрави на гръцки и се представи като дякон Георги. Те просто казаха, че са от България…

Последваха братски прегръдки. †